نوح سُورة ގެ މާނަ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سُورة النوح — އާޔަތުގެ ޢަދަދު (٢٨)

إِنَّآ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦٓ أَنْ أَنذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝١ قَالَ يَٰقَوْمِ إِنِّى لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝٢ أَنِ ٱعْبُدُوا۟
ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ۝٣ يَغْفِرْ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ إِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُ ۖ لَوْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ
۝٤ قَالَ رَبِّ إِنِّى دَعَوْتُ قَوْمِى لَيْلًا وَنَهَارًا ۝٥ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآءِىٓ إِلَّا فِرَارًا ۝٦ وَإِنِّى كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوٓا۟
أَصَٰبِعَهُمْ فِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَٱسْتَغْشَوْا۟ ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا۟ وَٱسْتَكْبَرُوا۟ ٱسْتِكْبَارًا ۝٧

މުފްރަދާތު

إِنَّآ أَرْسَلْنَا نُوحًا = ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ ރަސޫލު ކަމުގައި نُوْحُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ ފޮނުއްވީމެވެ. إِلَىٰ قَوْمِهِۦٓ
= އެކަލޭގެފާނުންގެ ޤައުމަށް أَنْ أَنذِرْ قَوْمَكَ = (އެކަލޭގެފާނަށް އެންގެވީމެވެ) ކަލޭގެފާނު ކަލޭގެފާނުންގެ ޤައުމުގެ
މީސްތަކުން އިންޒާރު ކުރައްވާށެވެ. ބިރުދައްކަވާށެވެ. مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَهُمْ = އެމީހުންގެ ގާތަށް އަތުވުމުގެކުރިން
عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝١ = ވޭންދެނިވި عذابُ އެއް قَالَ يَٰقَوْمِ = އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ޔާ އަހުރެންގެ
ޤައުމުގެ މީސްތަކުންނޭވެ! إِنِّى لَكُمْ = ހަމަކަށަވަރުން އަހުރެންނަކީ ކަލޭމެންނަށް نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝٢ = ބަޔާންވެގެންވާ
ނަޒީރެކެވެ. ބިރުވެރިކަމުގެ ޚަބަރުދެއްވާމީހެކެވެ. أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ = ކަލޭމެން الله އަށް އަޅުކަންކުރާށެވެ. وَٱتَّقُوهُ
وَأَطِيعُونِ ۝٣ = އަދި ކަލޭމެން އެކަލާނގެއަށް ބިރުވެތިވާށެވެ. އަދި ތިމަންކަލޭގެފާނަށް ކިޔަމަންތެރިވާށެވެ. يَغْفِرْ لَكُم =
އެކަލާނގެ ކަލޭމެނަށް ފުއްސަވާނެއެވެ. مِّنْ ذُنُوبِكُمْ = ކަލޭމެންގެ ފާފަތަކުގެތެރެއިން وَيُؤَخِّرْكُمْ = އަދި އެކަލާނގެ
ކަލޭމެން ލަސްކުރައްވާނެއެވެ. إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى = ނަންކިޔެވިފައިވާ ވަކިމުއްދަތަކަށް ۚ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ = ހަމަކަށަވަރުން
الله ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އެމުއްދަތު إِذَا جَآءَ = އަތުވެއްޖެއި ވިއްޔާ لَا يُؤَخَّرُ ۖ = ލަސްނުކުރެވޭނެއެވެ. لَوْ كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ۝٤ = ކަލޭމެންނަށް އެނގޭކަމުގައި ވާނަމަ قَالَ رَبِّ = އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ޔާ އަހުރެންގެ رَبُّ އެވެ. إِنِّى
دَعَوْتُ قَوْمِى = ހަމަކަށަވަރުން މިއަޅާ މިއަޅާގެ ޤައުމުގެމީސްތަކުން ދީނަށް ގޮވައިލީމެވެ. لَيْلًا وَنَهَارًا ۝٥ =
ރޭގަޑު ދުވާލު فَلَمْ يَزِدْهُمْ = އެމީހުންނަށް އިތުރުނުވިއެވެ. دُعَآءِىٓ = މިއަޅާގެ ގޮވައިލުއްވުން إِلَّا فِرَارًا
۝٦ = ފިލައިގެން ދުރަށްދިއުން މެނުވީ وَإِنِّى = އަދި ހަމަކަށަވަރުން މިއަޅާ كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ = އެމީހުން ގޮވާލިކޮންމެ

ކޮންމެ ހިނދެއްގައި لِتَغْفِرَ لَهُمْ = ތިބާރަސްކަލާނގެ އެމީހުންނަށް ފުއްސަވުމަށްދަންނަވާން جَعَلُوٓا۟ أَصَٰبِعَهُمْ =
އެމީހުންގެ އިނގިލިތައް ޖަހިއެވެ. (އިނގިލިތައް އަޅައިފިއެވެ.) فِىٓ ءَاذَانِهِمْ = އެމީހުންގެ ކަންފަތް ތަކުގައި وَٱسْتَغْشَوْا۟
ثِيَابَهُمْ = އަދި އެމީހުން އެމީހުންގެ ހެދުންތަކުން ނިވައި ކުރިއެވެ. وَأَصَرُّوا۟ = އަދި އެމީހުން ކާފަރުކަމުގައި
ދެމިހުރިއެވެ. وَٱسْتَكْبَرُوا۟ ٱسْتِكْبَارًا ﴿٧﴾ = އަދިއެމީހުން ކަނޑައެޅިގެން ބޮޑާވެ ޙައްޤަށް ބޮލުނުލެނބުމަށް ކިބުރުވެރިވިއެވެ.

‏ إجْمَالِي މާނަ

(١) ހަމަކަށަވަރުން މިތިމަންރަސްކަލާނގެ نُوْح عَلَيهِ السَلام އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމަށް ރަސޫލަކުކަމުގައި ފޮނުއްވީމެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނަށް އަންގަވީމެވެ. ކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމަށް އިންޒާރު ދެއްވާށެވެ. (قِيامة ދުވަސް އައުމުގެ ބިރުވެރިކަމުގެ ޚަބަރު އެމީހުންނަށް ދެއްވާށެވެ.) އެއީ އެމީހުންނަށް ވޭންދެނިވި عَذاب އެއް އައުމުގެ ކުރިންނެވެ. އެބަހީ އޭގެ ކުރިން އެމީހުން ޢީމާންވެ الله އަށް شِرْك ނުކޮށް ތައުބާވެ ޞާލިޙު ބަޔަކަށް ވުމަށެވެ.

(٢) އެކަލޭގެފާނު – އެބަހީ نُوْح عَلَيه السلاَم– އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. ޔާޤައުމުވިއެވެ. ތި އަހުރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! ހަމަކަށަވަރުން މިއަހުރެން ތިޔަބައިމީހުންނަށް ބާރުއަރާ އިންޒާރުދޭ މީހެކެވެ. . އެބަހީ عَذاب އަތުވެދާނޭ ކަމުގެ ބިރުވެރިކަމުގެ ޚަބަރު ދިނުމަށްއައިމީހެކެވެ.

(٣) އެއީ ކަލޭމެން الله އަށް އަޅުކަންކުރާށޭ އަދި އެކަލާނގެއަށް ބިރުވެތިވާށެވެ. އަދި މިތިމަންކަލޭގެފާނަށް ކިޔަމަންތެރިވާށެވެ.! (މިއީން ޔާގޮތުދަށެވެ.)

(٤) ތިޔަކަމުން އެކަލާނގެ ކަލޭމެންގެ ފާފަތަކުގެ ބައެއް ފާފަ ފުއްސަވައި އަދި ކަނޑައެޅި ނަންބަރެއްގެ މުއްދަތަކަށް ދެމެހެއްޓެވިދާނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން الله ކަނޑައަޅުއްވައިފައިވާ ދުވަސް އަތުވެއްޖެއްޔާ ދެން ފަސްފަސްކުރުވުމެއް ނުވާނެއެވެ. އެކަން ކަލޭމެންނަށް އެނގޭނަމަވެއެވެ.

(٥) އެކަލޭގެފާނު ދަންނަވައިފިއެވެ. ތި އަޅާގެ رب އެވެ! ހަމަކަށަވަރުން މިއަޅާގެ ޤައުމަށް ދަޢުވަތު ދިނީމެވެ. ރޭދުވަހުގައި تبليغ ކޮށްދިނީމެވެ. އެއީ ޙައްޤަށް ދަޢުވަތުދެއްވުމަށް ފަހެވެ.

(٦) އަދި މިއަޅާގެ ގޮވައިލެއްވުމުން އެމީހުން ފުރަގަސް ދިނުމާއި ދުރަށް ދުރުވުން މެނުވީ އިތުރެއް ނުކުރިއެވެ.

(٧) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިބާރަސްކަލާނގެ އެމީހުންގެ ފާފަ ފުއްސެވުމުގެ ސަބަބެއްކަމުގައިވާ އީމާން ކަމަށް ކިޔަމަންތެރިވުމަށް މިއަޅާ އެމީހުންނަށް ގޮވައިލެއްވީ ކޮންމެ ހިނދެއްގައި އެމީހުންގެ އިނގިލިތައް އެމީހުންގެ ކަން ފަތްތަކުގައި އަޅައިލިއެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ހެދުންތަކުން މޫނު ވަށައި މިއަޅާގެ އަޑު ނީވޭން ގޮތުން ނިވައި ވެއްޖެއެވެ. އަދި އަޅާގެ ދަޢުވަތަށް އެމީހުން އެދެމިހުރީ އެވެ. އަދި އެމީހުން ކަނޑައެޅިގެން ބޮޑާވެ ޙައްޤަށް ކިބުރުވެރިވިއެވެ.

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾ يُرْسِلِ
ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل لَّكُمْ جَنَّـٰتٍ وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَـٰرًا ﴿١٢﴾ مَّا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾
وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا۟ كَيْفَ خَلَقَ ٱللَّهُ سَبْعَ سَمَـٰوَٰتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾
وَٱللَّهُ أَنۢبَتَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾

ލަފުޒީ މާނަ

ثُمَّ إِنِّي = ދެންއަޅުގަނޑު ހަމަކަށަވަރުން މިއަދާ دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ = އެމީހުންނަށް ފާޅުގައި ހަޅުއަޑުން ގޮވައި دَعْوَةُ
ދިނީމެވެ. ثُمَّ إِنِّي = ދެންއަޅުގަނޑު ހަމަކަށަވަރުން މިއަދާ أَعْلَنتُ لَهُمْ = އެމީހުންނަށް ބާޒާރުގައި دَعْوَةُ ދިނީމެވެ. وَأَسْرَرْتُ
لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ = އަދި މިއަދާ އެމީހުންނަށް ސިއްރުން ސިއްރުންވެސް دَعْوَةُ ދިނީމެވެ. فَقُلْتُ = އަދި މިއަދާ ބުނީމެވެ.
ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ = ތިޔަބައި މީހުން ތިޔަބައިމީހުން رب ގެ ހަޟްރަތުގައި ފާފަ ފުއްސެވުމަށް އެދި ދަންނަވާށެވެ. إِنَّهُۥ
كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾ = ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެ ފާފަފުއްސަވާ ރަސްކަލާނގެ ކަމުގައި ވެވޮޑިގެންވެއެވެ. يُرْسِلِ
ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم = އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަށް އުޑުން ވާރޭ ފޮނުއްވާނެއެވެ. مِّدْرَارًا ﴿١١﴾ = ބޮޑަށް
وَيُمْدِدْكُم = އަދި އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް މަދަދު ކުރައްވާނެއެވެ. بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ = މުދަލާއި ދަރިންނުން وَيَجْعَل
لَّكُمْ جَنَّـٰتٍ = އަދި އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ބަގީޗާތައް ލައްވާނެއެވެ. وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَـٰرًا ﴿١٢﴾ = އަދި އެކަލާނގެ
ތިޔަބައިމީހުންނަށް ކޯރުތައް ލައްވާނެއެވެ. مَّا لَكُمْ = ކަލޭމެންނަކީ ކޮން މީހުންތޯއެވެ؟ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ =
ކަލޭމެން الله އަށް ބޮޑުކަމެއް ނުދެނީ وَقَارًا ﴿١٣﴾ = ވާޤާރު – ވަޒަން – عظمة ވަނީ وَقَدْ خَلَقَكُمْ = ހަމަކަށަވަރުން
އެކަލާނގެ ކަލޭމެން ހެއްދެވީ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ އެކިގޮތް ދަރަޖަ ދަރަޖައިން. އެކިގޮތް ދަރަޖަ ބަދަލުކޮށްގެންނެވެ. أَلَمْ تَرَوْا۟ =
ކަލޭމެން ނުދެކެނީހެއްޔެވެ. (ދިރިދާކަށް ނުވިސްނަންހެއްޔެވެ.) كَيْفَ خَلَقَ ٱللَّهُ = الله ހައްދަވައި ހެއްދެވި ގޮތް ކަލޭމެން
سَبْعَ سَمَـٰوَٰتٍ = ހަތް އުޑު طِبَاقًا ﴿١٥﴾ = އެކީގައި އަނެއްކޮޅު މަތީ ހަމަހަމައަށް ވައްޓަން وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ = އަދި
އެކަލާނގެ ހަނދު ލެއްވިއެވެ. فِيهِنَّ نُورًا = އެ އުޑު ތަކުގައި ނޫރެއްކަމުގައި (އަލި ކަނޑައެޅިކަމުގައި) وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ
سِرَاجًا ﴿١٦﴾ = އަދި އިރު އެކަލާނގެ ލެއްވިއެވެ. ބައްތިއެއް ކަމުގައި وَٱللَّهُ أَنۢبَتَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ = އަދި الله ކަލޭމެން
نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ގަސްގެހި ހެދޭގޮތަށް ހެއްދެވުމަކުން، ހެއްދެވުމަކުން ބިމުން ހެއްދެވިއެވެ.(އެބަހީ ބިމުން ހެއްދެވިއެވެ.)

إِجْمَالِي މާނަ

(٨) ދެންފަހެ މިއަޅާ އުޅުނުންނަށް ފަޅުގޮތުގައި ގޮވާލައިފީމުއެވެ.

(٩) ދެންހަމަކަށަވަރުން މިއަޅާ އުޅުނުންނަށް ބާރު އަޑުން ދަޢުވަތު އިޢުލާން ކޮށްފީމެވެ. އަދި ކަނޑައެޅިގެން ސިއްރު ސިއްރުން (އެކިއެކި މީހުން ވަކިވަކިން ގެންގޮސްގެން ވަކިވަކިން) ދަޢުވަތު ދިނީމެވެ.

(١٠) އަދި މިއަޅާ އުޅުނުންނަށް ބުނީމެވެ. ކަލޭމެން ކަލޭމެން رب ގެ حَضْرَةُ ގައި ކަލޭމެންގެ ފާފަފުއްސެވުން އެދިދަންނަވާށެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެ ވަނީ ގިނަގިނައިން ފާފަ ފުއްސަވާ ކަލާނގެ ކަމުގައެވެ.

(١١) އެކަލާނގެ ކަލޭމެންގެމައްޗަށް އުޑުން ބޯވާރޭ ވެއްސަވާނެއެވެ. (އެބަހީ ފާފަ ފުއްސެވުމަށް އެދި ތައުބާވުމަކީ ވާރޭވެހުން ގިނަވެ މުއްސަދިވުމުގެ ސަބަބެކެވެ. އަދި އާދައިގައިވާ އިދިކޮޅެވެ.)

(١٢) އަދި މުދަލާއި ދަރިންނަށް އެކަލާނގެ ކަލޭމެންނަށް މަދަދުކުރެއްވާނެއެވެ. އެބަހީ ކަލޭމެންނަށް މުދަލާއި ދަރިން ދެއްވާނީވެސް ހަމައެކަލާނގެއެވެ. އަދި ބަގީޗާތައް މިންވަރުކޮށްދެއްވާ ކަލޭމެންނަށް ފެންކޯރުތައް ދެއްވާ ހަމައެކަލާނގެއެވެ. މިހުރިހާ نِعْمَةُ ގެ މުޤާބިލުގައި ކަލޭމެން އެކަލާނގެއަށް އިމާންވެ ޝުކުރުއަދާކުރާށެވެ. ޝުކުރު އަދާކުރުމަކީ އެކަލާނގެއަށް އިމާންވެ އެކަލާނގެއަށް އަޅުކަންކުރުމެވެ. އެކަލާނގެއާއި ޝަރީކު ނުކުރުމެވެ.

(١٣) (نوح عليه السّلام) އެކަލޭގެފާނުގެ ޤައުމަށް މިހެން ވިދާޅުވިއެވެ.) ކަލޭމެން ّ الله އަށް މާތްކަން ހިތައި އެކަލާނގެ މާތްވަންތަކަމާއި عظمة ގެ ބޮޑުކަމަށް ކަލޭމެން ބިރުވެތި ނުވާނީ ކީއްކަމާ ހެދި ހެއްޔެވެ. ކަލޭމެން ނަފްސު އޮޅި ކޮން ސަބަބެއް ހެއްޔެވެ.

(١٤) ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެ ކަލޭމެން ހެއްދެވީ އެތައް ބާވަތެއްގެ ތަރުތީބުގައެވެ. އެބަހީ ދަރިއަށް ވާ ތަރުތީބުގައެވެ. (މަނި ނުތުފާކަމުން – ޢަލަޤާކަމުން – މުޟްޣާކަމުން – ކަށިތަކަކަށް ވުމުން ހެއްދެވުމުން ކަލޭމެންގެ ހެއްދެވުން ފުރިހަމަކޮށްދެއްވި އެކަލާނގެ ހެއްދެވިއެވެ. މިފަދަ ފުރިހަމަކަމާއެކު އަޅުކަމަށްޓަކައި ހެއްދެވި ކަލާނގެއަށް މި އިންސާނާ ހެއްދެވި ފަރާތަކަށް ބޮޑުކަން އިޢުތިރާފުވާ ކަމަށް ބާރުލެއްވުމަށް ކަލޭމެން ހިތުގައި ބިރުވެތިކަމެއް ނުވާނީ ހެއްޔެވެ؟)

(١٥) ކަލޭމެން ނުދެކެނީ ހެއްޔެވެ؟ الله تعالى ހަތް އުޑު އެކަތި އަނެއްކަތީގެ މަތީގައި ހެއްދެވި ގޮތް ހެއްޔެވެ. (ކޮންމެ އުޑެއްވެސް އަނެއް އުޑުގެ މަތީގައި ބިނާކުރެއްވި ގޮތް) ކަލޭމެން ނުދެކެނީ ހެއްޔެވެ؟ އެކަންކަމުން ބޮޑު އެކަންކަމުން އެކަލާނގެ ޤުދުރަތުގެ ބޮޑުކަމާއި ދަލީލު ނުދެކެނީ ހެއްޔެވެ؟

(١٦) އަދި އެ އުޑުތަކުގައި ހަނދު އަލިކަމެއްގެ ގޮތުގައި ލެއްވި ކަމާއި ދުވަސް އަލިކަމެއްގެ ގޮތުގައި ލެއްވި ކަމެވެ.

(١٧) އަދި ބިމުގެ ބިމުން ކަލޭމެން ހެއްދެވުމަށްފަހު ނަގާލެވި ހަމަ الله އެވެ (އެބަހީ ބިމުގެ ފަސްގަނޑުން ކަލޭމެންގެ ބައްޕަ ހެއްދެވީ الله ހެއްދެވީ ފަސްގަނޑުންނެވެ.)

ثُمَّ يُعِيدُكُمۡ فِيهَا وَيُخۡرِجُكُمۡ إِخۡرَاجًا (١٨) وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ ٱلۡأَرۡضَ بِسَاطًا (١٩) لِّتَسۡلُكُواْ مِنۡهَا سُبُلًا فِجَاجًا (٢٠) قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمۡ عَصَوۡنِي وَٱتَّبَعُواْ مَن لَّمۡ يَزِدۡهُ مَالُهُۥ وَوَلَدُهُۥٓ إِلَّا خَسَارًا (٢١) وَمَكَرُواْ مَكۡرًا كُبَّارًا (٢٢) وَقَالُواْ لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمۡ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسۡرًا (٢٣) وَقَدۡ أَضَلُّواْ كَثِيرًاۖ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا ضَلَٰلًا (٢٤)

ތަރުޖަމާ

ثُمَّ يُعِيدُكُمۡ فِيهَا = ދެން އެކަލާނގެ ކަލޭމެން (މަރުވުމަށްފަހު) އެތަނަށް އިއާދަ ކުރައްވާނެއެވެ. وَيُخۡرِجُكُمۡ إِخۡرَاجًا
(١٨) = އަދި އެކަލާނގެ ތިޔަބައި މީހުން (ޤިޔާމަތް ދުވަހުން) ކަނޑައެޅިގެން ނެރުއްވާ ހުށްޓެވެ. وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ = އަދި
الله ކަލޭމެންނަށްޓަކައި ހެއްދެވިއެވެ. ٱلۡأَرۡضَ بِسَاطًا (١٩) = ބިންގަނޑު ތުރާއްޕަލަކުގެ ގޮތުގައި لِّتَسۡلُكُواْ مِنۡهَا = ކަލޭމެން
އެތަނުން މަގު ހިނގުމަށްޓަކައި سُبُلًا فِجَاجًا (٢٠) ތަނަވަސް ވެގެންވާ މަގުތަކެއް قَالَ نُوحٌ رَّبِّ = نوح عليه السّلام
ދެންނެވިއެވެ. އޭ އަޅުގެ رب އެވެ. إِنَّهُمۡ عَصَوۡنِي = ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުން މިއަޅާއަށް އުރެދިއްޖެއެވެ. وَٱتَّبَعُواْ = އަދި
އެމީހުން ތަބާވެއްޖެއެވެ. (އެމީހުން ތަބާވީ ބޮޑެތިޔަކުން އެވެ.) مَن لَّمۡ يَزِدۡهُ = އޭނާއަށް އިތުރު ނުކޮށްދިޔަމީހާއި. مَالُهُۥ
وَوَلَدُهُۥٓ = އޭނާގެ މުދަލާއި އޭނާގެ ދަރިން. إِلَّا خَسَارًا (٢١) = ގެއްލުމާއި ހަލާކު ފިޔަވި. وَمَكَرُواْ = އަދި އެމީހުން
މަކަރު ހަދައިފިއެވެ. (ޙީލަތްތައް ހެދީއެވެ.) مَكۡرًا كُبَّارًا (٢٢) = ބޮޑުވެގެންވާ މަކަރަކުން. وَقَالُواْ = އަދިއެމީހުންގެ (
ތަބާވެރިންނާ ދިމާލަށް ވަކި މީހުން) ބުނެއެވެ. لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمۡ = ކަލޭމެންގެ އިލާހުންތައް ކަލޭމެން ދޫނުކުރާށެވެ.!
وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا = އަދި ކަލޭމެން وَدُّ ދޫނުކުރާށެވެ.! وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ = އަދި سُوَاع ވިޔަސް يَغُوْث ވިޔަސް
(ދޫނުކުރާށެވެ.) وَيَعُوقَ وَنَسۡرًا (٢٣) = އަދި يَعُوق އާއި نَسْرُ ވެސް (ދޫނުކުރާށެވެ.) وَقَدۡ أَضَلُّواْ كَثِيرًاۖ = އަދި
އެމީހުން ވަރަށް ގިނަމީހުން މަގުފުރެއްދީފިއެވެ. وَلَا تَزِدِ ٱلظَّٰلِمِينَ = އަދި އަނިޔާވެރިންނަށް އިތުރުނުކުރާށެވެ. إِلَّا
ضَلَٰلًا (٢٤) = މަގުފުރެދުން ފިޔަވި.

إجْمَالِي މާނަ

(١٨) ދެން އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުން މަރުވުމަށްފަހު އެ ބިމަށް ރުޖޫޢަ ކުރައްވާނެއެވެ. އަދި ޤިޔާމަތް ދުވަހުން އަލުން އަނެއްކާވެސް ކަނޑައެޅިގެން އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުން އެބިމުން ނެރުއްވާނެއެވެ.

(١٩) އަދި الله تعالى ތިޔަބައި މީހުންނަށްޓަކައި އިރިސްދު އޮޅޯވެ އަދި ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމަށްޓަކައި ދުރަވެއްކަމުގައި ތަންމަތިކޮށްކަމުގައި ބިންގަނޑު ލެއްވިއެވެ.

(٢٠) އެއީ ތިޔަބައިމީހުން އެތަނުން ބޮޑެތި އަދި ތަނަވަސް މަގުތަކެއް އިޚްތިޔާރުކޮށް ހިނގުމަށްޓަކައެވެ.

(٢١) نوح عليه السّلام ދެންނެވިއެވެ. އޭ އަޅުގެ رب އެވެ! ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުން މިއަޅާއަށް އުރުދުވެއްޖެއެވެ. އެމީހުން އެ އުރުދުންތަކީ ދުނިޔާއިލިއްޖެއެވެ. އަދި އެމީހުން تبع ވީ އެމީހުންގެ ވެރިކަމާއި ދަރިންނާއި ގެއްލުމާއި ހަމަގެއް ޖެހިލި އިތުރު ނުކޮށްދިނޭބަލާއެވެ. (އެބަހީ އެމީހުންގެ ދަރަޖަވު ތިމާން ތަރާކީ އެމީހުންގެ ތަރައްޤީއަށްބި ބޮޑެތި އަދި ކަމުވާނިވެގެންވާ މާނިސާއި ދުއްސަދިޔަސާއެވެ.)

(٢٢) އަދި އެމީހުން ފަރަތުން ބޮޑުބޮޑުވެސްވާ މަކަރުހަދައިފިއެވެ. (އެމީހުން ހެދިމަކަރަކީ ރަސޫލާއިބެ ދާތަޤިޔަކުން نوح عليه السّلام ގެމަށްޓަން ފަރުކުރުވާފައެވެ. އެމީހުން އެކަލޭގެފާނަށް ދޭ ފުރުގެ ދަރުކުރުމެއް ދަރުކުރާށެވެ. އަދި މުސާވާ މަތިމީހުން ފަޤީރުންނަށް ބާރުވާ ހާސިލްކޮށް ކުރާފެއްވީއެވެ. އަދިވެސް އެމީހުން ކަވާނެއެވެ.

(٢٣) އަދި އެމީހުންގެ ބޮޑެތިމީހުން ބުނެއެވެ. ކަލޭމެން ކަލޭމެން އަޅުކަންކުރާބުދުތައް ދޫނުކުރާށެވެ. وَدُّ އާއި سُوَاعُ އާއި يَغُوْثُ އާއި يَعُوْقُ އާއި އަދި نَسْرُ އާއި މިބުދުތައް ދޫނުކުރާށެވެ. މިތަކެތަކަށް އަޅުކަންކުރާށެވެ.

(މިނަންތަކަކީ އާދަމް ދަރިކޮޅުގެ އަޅުކަންތެރިވެރިންނެވެ ބޮޑެތި ބުދުތަކެއްގެ ނަންތަކެވެ. އަސްލުގައި އެއީ ޞާލިޙުވެރިންގެ ފަސްނަގާ. އެނަންތައް ބުދުގެނަންނަމަށް ބަދަލުވީގޮތް ޞަޙީޙް حَدِيْث ތަކުގައިވެސް ފެންނަން އެބައޮތެވެ. އެއީގެ ބަޔާންތަކެއް އެވާހަކަ އެހެންތަފުސީރުތަކުގައި ދެންނެވުމަށްބަހައްޓައިލައިވެ.) (އެވާހަކަ ތަފުސީލުކޮށް تَوْحِيد ގެ "دُرُوْس مِنَ التَّوْحِيْد" ގައިބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ).

(٢٤) އަދިހަމަކަށަވަރުން އެމީހުންގެ ބޮޑެތިމީހުން ގިނަ މީހުން މަގުފުރެއްދިއެވެ. އަދި ތިމާގެނަފްސުގެ މަގުފުރެދިއްޖެއެވެ. އަދި އެއަނިޔާވެރި މުޝްރިކުންނަށް މަގުފުރެދުމާއި އިތުރުކުރައްވާށެވެ.

مِّمَّا خَطِيٓـَٔـٰتِهِمْ أُغْرِقُوا۟ فَأُدْخِلُوا۟ نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا۟ لَهُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ أَنصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَى ٱلْأَرْضِ مِنَ ٱلْكَـٰفِرِينَ
دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا۟ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوٓا۟ إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَّبِّ ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِىَ مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَـٰتِ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّـٰلِمِينَ إِلَّا تَبَارًۢا ﴿٢٨﴾

ތަރުޖަމާ

مِّمَّا خَطِيٓـَٔـٰتِهِمْ أُغْرِقُوا۟ = އެމީހުންގެ ކުށުގެ ސަބަބުން އެމީހުން (طُوْفَان ގައި) ޣަރަޤުވެގެން ދިޔައީއެވެ. (ޢާދަވެރިކަމުގެ
ސަބަބުން އެމީހުން ހަލާކުވެދިޔައީއެވެ. فَأُدْخِلُوا۟ نَارًا = ދެން އެމީހުން އަލިފާނަށް ވެއްދުނީއެވެ. فَلَمْ يَجِدُوا۟ لَهُم = ދެން
އެމީހުންނަކަށް ނުފެނުނެވެ. (އެމީހުންނަކަށް ނުލިބުނެވެ.) مِّن دُونِ ٱللَّهِ = الله ފިޔަވައި (الله ދެންފި) أَنصَارًا ﴿٢٥﴾ =
نَصْرُ ލިބިދޭނެ، މަދަދުދޭނެ. وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ = އަދި نوح عليه السّلام ދެންނެވިއެވެ. އޭ އަޅުގެ رَبُّ އެވެ.! لَا تَذَرْ عَلَى
ٱلْأَرْضِ = ބިންމަތީގައި ދޫކުރައްވާނުދޭތޯ. مِنَ ٱلْكَـٰفِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ = ކާފަރުންގެ ތެރެއިން ގެދޮރު ދިރިއުޅޭން
އެކަކުވެސް. إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ = ހަމަކަށަވަރުން ތިބާރަސްކަލާނގެ އެބައިމީހުން ދޫކުރައްވާފައި ބައިތިއްބަވައިފިނަމަ.
يُضِلُّوا۟ عِبَادَكَ = ތިބާރަސްކަލާނގެ އަޅުތަކުން މަގުފުރައްދާނެއެވެ. وَلَا يَلِدُوٓا۟ = އަދި ނުވިހާނެއެވެ. إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ = ނުބައިންތަކާ ކާފަރަކު ފިޔަވާ. رَّبِّ = އޭއަޅުގެ رَبُّ އެވެ!. ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ = މިއަޅާއަށާއި
މިއަޅާގެ މައިންބަފައިންނަށް ފުއްސަވާދެއްވާތޯ!. وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِىَ = އަދި މިއަޅާގެ ގެއަށް ވަދެއްޖެ މީހަކާއި.
مُؤْمِنًا = މުއުމިނަކަށް ވެގެންވާ ހާލު. وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَـٰتِ = އަދި މުއުމިން ފިރިހެނުންނަށާއި އަދި މުއުމިން
އަންހެނުންނަށް ވެސް. ފުއްސަވާދޭތޯ! وَلَا تَزِدِ ٱلظَّـٰلِمِينَ = އަދި އަނިޔާވެރިންނަށް އިތުރުކުރައްވާނުދޭތޯ. إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾
= ހަލާކުވުން.

إجْمَالِي މާނަ

(٢٥) އެމީހުންގެ ކުށްތަކާއި ފާފަތަކުގެ ސަބަބުން طُوْفَانُ ގައި އެމީހުން ގަރަޤުވެގެން ދިޔައީއެވެ. ދެން އޭގެފަހުގައި އެމީހުން އަލިފާނަށް ވެއްދުނުއެވެ. (ބަރުޒަހީ އެއީ بَرْزَخ ގެ عَالَم ގައި قِيَامَة ދުވަހުގެ ކުރީން އެމީހުން ވެއްދުނު އަލިފާނެއް ކަމުގައެވެ. އަދި قِيَامَة ދުވަހުން ގަދައަލިފާނަށް އެމީހުން ވެއްދޭނެއެވެ. މިގޮތުގެ މައްޗަށް ދަލީލުކުރާއާޔަތްތައް އެބައޮތެވެ. وَاللهُ أَعْلَم...)
އަދި الله ޚިލާފުގައި އެހެން އެއްވެސް نَصْرُ ވެރިއަކު، އަދި މަދަދުދޭނެ ބައަކު އެމީހުންނަކަށް ނުފެނުނެވެ.

(٢٦) އަދި نوح عليه السّلام ދެންނެވިއެވެ. އޭ އަޅުގެ رب އެވެ! ކާފަރުންގެ ތެރެއިން ގެއަކު ދިރި އުޅޭން އެކަކުވެސް ބިންމަތީގައި ނުބަހައްޓަވާނދޭވެ.! އެބަހީ އެންމެ ކާފަރުން ހަލާކު ކުރައްވާ މަރުއްވާނދޭވެ!.

(٢٧) (نوح عليه السّلام ދެންނެވިއެވެ. އޭ އަޅުގެ رب އެވެ!.) ތިބާރަސްކަލާނގެ އެކާފަރުންގެ މީހުން ބިންމަތީގައި އުޅުމަށް ދޫކޮށްލައްވައިފިނަމަ ތިބާރަސްކަލާނގެ މުއުމިން އަޅުތަކުންގެ ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު އެމީހުން މަގުފުރައްދާނެ ބައޭ މަގުން ދުރުކުރާނެއެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ތެރެއިން ނުބައިނުލާ އަދި ކާފަރުކަން ގަދަ ކާފަރުން ނޫނީ ނުއުފެދޭނެއެވެ.

(٢٨) އޭ އަޅުގެ رب އެވެ!.މިއަޅާއަށާއި މިއަޅާގެ މައިންބަފައިންނަށާއި އަދި މިއަޅާގެ ގެއަށް – ނުވަތަ މިއަޅާގެ މިސްކިތަށް – އީމާން ވެގެންވާ ހާލު ވަދެ ކޮންމެ މުއުމިނަކަށާއި އަދި އެންމެހާ މުއުމިން ފިރިހެނުންނަށާއި އަދި އެންމެހާ މުއުމިން އަންހެނުންނަށް ފާފަ ފުއްސަވައިދެއްވާށެވެ! އަދި އަނިޔާވެރިންނަށް / مُشْرِك ނުންނަށް ގެއްލުމާއި ހަލާކުގެ އިތުރު ނުކުރައްވާނދޭވެ.